

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) oraz ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 128) odmówił R. F. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że stosunek pracy nie został rozwiązany. Ponadto do pracy nauczycielskiej nie został zaliczony okres zatrudnienia w (...) w Ś. od 1 września 1983 r. do 16 lipca 1985 r. z uwagi na brak informacji o urlopie dla poratowania zdrowia.

/decyzja – k. 21 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 27 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) oraz ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 128) odmówił R. F. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie ma prawa do świadczenia kompensacyjnego, ponieważ po rozwiązaniu umowy o pracę, a przed zgłoszeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą.

/decyzja – k. 49 plik I akt ZUS/

Odwołania od w/w decyzji złożył R. F. i wniósł o przyznanie mu świadczenia kompensacyjnego. Wskazał w uzasadnieniu, że nie wiedział, że nie może prowadzić działalności gospodarczej by uzyskać świadczenie kompensacyjne.

/odwołanie – k. 3 – 4, 3 – 4 w aktach VIII U 2530/18/

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o odrzucenie decyzji z dnia 27 sierpnia 2018 r. i o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 27 listopada 2018 r., podzielając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5, k. 5 w aktach VIII U 2530/18/

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2019 r. połączył sprawę VIII U 2530/18 ze sprawą VIII U 2529/19 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 12 w aktach VIII U 2530/18/

Na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2019 r. – bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku niniejszej sprawie – odwołujący R. F. poparł odwołania i wskazał, że wnosi o przyznanie świadczenia kompensacyjnego od dnia 1 września 2018 r. do dnia przyznania mu świadczenia przez ZUS. Pełnomocnik ZUS wniósł o umorzenie postępowania.

/protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2019 r. – 00:06:14 – 00:11:20 – płyta CD – k. 17/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 31 lipca 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

/wniosek – k. 1 – 3 plik I akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 27 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) oraz ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 128) odmówił R. F. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy. Ponadto do pracy nauczycielskiej nie został zaliczony okres zatrudnienia w (...) w Ś. od 1 września 1983 r. do 16 lipca 1985 r. z uwagi na brak informacji o urlopie dla poratowania zdrowia.

/decyzja – k. 21 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy z dniem 31 sierpnia 2017 r. na podstawie art. 23 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 967). Wnioskodawca w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. I. J. P. w K. był zatrudniony w okresie od 1 września 1981 r. do 31 sierpnia 1983 r. oraz w okresie od 1 września 2000 r. do 31 sierpnia 2018 r. na stanowisku nauczyciela gry na klarneckie.

/świadczenie pracy – k. 23 – 25 plik I akt ZUS/

W dniu 11 września 2018 r. ubezpieczony ponownie złożył wniosek o świadczenie kompensacyjne załączając świadectwo pracy z Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. I. J. P. w K..

/wniosek – k. 22 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 27 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) oraz ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 128) odmówił R. F. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Organ rentowy wskazał, że jeśli po rozwiązaniu stosunku pracy z jednostką wymienioną w ustawie, a przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie kompensacyjne nauczyciel podejmie inne zatrudnienie lub pracę zarobkową (np. w ramach działalności gospodarczej objętej dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalno-rentowym), wówczas nie może on nabyć prawa do świadczenia.

Dodał, że ubezpieczony z chwilą zaprzestania zatrudnienia jako nauczyciel z dniem 31 sierpnia 2018 r. z mocy prawa został objęty ubezpieczeniem emerytalno-rentowym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Organ rentowy wskazał zatem, że ubezpieczony nie ma prawa do świadczenia kompensacyjnego, ponieważ po rozwiązaniu umowy o pracę, a przed zgłoszeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne prowadził działalność gospodarczą.

/decyzja – k. 49 plik I akt ZUS/

Składając wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą od 1 września 2010 r. pod nazwą Firma (...). Działalność zawiesił od 1 grudnia 2018 r.

/bezsporne/

W okresie od 18 stycznia 2019 r. do 28 lutego 2019 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku nauczyciela muzyki w Szkole Podstawowej w M..

/świadczenie pracy – k. 12 - 13 plik II akt ZUS/

W dniu 27 lutego 2019 r. wnioskodawca ponownie złożył wniosek o świadczenie kompensacyjne.

/wniosek – k. 1 – 3 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 18 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał R. F. nauczycielskie świadczenie kompensacyjne do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku 65 lat, od 1 marca 2019 r. tj. od ustania pracy.

/decyzja – k. 20 – 21 plik II akt ZUS/

Ubezpieczony posiada wymagany staż pracy, w tym staż pracy w charakterze nauczyciela, niezbędny do uzyskania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty z akt rentowych i akt sprawy uznając je za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji z dnia 27 sierpnia 2018 r. podlegało odrzuceniu.

Zgodnie z art. 477⁹ §1 k.p.c. odwołanie od decyzji organu rentowego wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Odwołanie wniesione po upływie terminu, stosownie do §3 art. 477⁹ k.p.c., sąd odrzuca, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Z powołanego przepisu wynika jednoznacznie, że miesięczny termin do wniesienia odwołania rozpoczyna swój bieg od dnia doręczenia odpisu decyzji, a odwołanie winno być wniesione do organu, który skarżoną decyzję wydał. W przypadku stwierdzenia opóźnienia Sąd ma dyskrecyjną możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie. Może tego dokonać pod warunkiem uznania, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne oraz że nastąpiło z przyczyn niezależnych od skarżącego. Obydwa te warunki muszą jednak wystąpić łącznie. Niespełnienie choćby jednego z nich przesądza o odrzuceniu odwołania /postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. sygn. II UK 404/09, LEX nr 611422/.

Z poczynionych ustaleń wynika, że wnioskodawczyni odwołanie od decyzji z dnia 27 sierpnia 2018 r. złożyła 4 grudnia 2018 r., a zatem z przekroczeniem terminu miesięcznego, o którym mowa w art. 477⁹ §1 k.p.c.

Na rozprawie w dniach 3 kwietnia 2019 r. stawił się wnioskodawca i nie wyjaśnił przyczyn złożenia odwołania od w/w decyzji z uchybieniem w/w miesięcznego terminu do jego złożenia.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477⁹ §3 kpc, w pkt 1 sentencji wyroku odrzucił odwołanie.

Natomiast odwołanie od decyzji z dnia 27 listopada 2018 r. jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. 2018, poz. 128) świadczenie przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383, 1386 i 2120), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”, wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;

3) rozwiązali stosunek pracy.

W myśl ust. 2 art. 4, nauczycielom spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych:

- 1) w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2017 r. poz. 1189 i 2203);
- 2) w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60, 949 i 2203).

Ust.3 stanowi, że nauczyciel ma prawo do świadczenia, jeżeli ukończył:

- 1) 55 lat - w latach 2009-2014;
- 2) 55 lat w przypadku kobiet i 56 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2015-2016;
- 3) 55 lat w przypadku kobiet i 57 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2017-2018;
- 4) 55 lat w przypadku kobiet i 58 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2019-2020;
- 5) 55 lat w przypadku kobiet i 59 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2021-2022;
- 6) 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2023-2024;
- 7) 56 lat w przypadku kobiet i 61 lat w przypadku mężczyzn - w latach 2025-2026;
- 8) 57 lat w przypadku kobiet i 62 lata w przypadku mężczyzn - w latach 2027-2028;
- 9) 58 lat w przypadku kobiet i 63 lata w przypadku mężczyzn - w latach 2029-2030;
- 10) 59 lat w przypadku kobiet i 64 lata w przypadku mężczyzn - w latach 2031-2032.

Zgodnie z art. 2 w/w ustawy, użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) nauczyciel - nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w:
 - a) publicznych i niepublicznych przedszkolach,
 - b) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
 - c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59, 949 i 2203).

W myśl art. 3 w/w ustawy, prawo do świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługuje nauczycielom zatrudnionym w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1.

Należy wskazać, że nauczycielskie świadczenia kompensacyjne są świadczeniami pieniężnymi o charakterze okresowym i przysługują nauczycielom, którzy po osiągnięciu wymaganego okresu zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych oświaty rozwiązali stosunek pracy przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy kompensacyjnej świadczenie kompensacyjne przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki: 1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3; 2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynoszący 30 lat, w tym 20 lat pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej % obowiązkowego wymiaru zajęć; 3) rozwiązali stosunek pracy. A zatem świadczenie kompensacyjne przysługuje dopiero w dacie łącznego spełnienia przesłanek wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy kompensacyjnej. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2013 r., III UK 9/13 (OSNP 2015 nr 3, poz. 42) zauważył, że ustanawiając przesłankę nabycia prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego w postaci rozwiązania przez nauczyciela stosunku pracy ustawodawca nie zdefiniował w tym akcie prawnym pojęcia rozwiązania stosunku pracy. Pojawia się pytanie czy w zakresie pojęcia zawartego w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy kompensacyjnej „rozwiązali stosunek pracy” mieści się wyłącznie konieczność rozwiązania stosunku pracy łączącego nauczyciela z podmiotem wymienionym w art.

2 pkt 1 tej ustawy, czy też z każdym podmiotem, z którym równolegle nauczyciel pozostaje w stosunku pracy. Z rozważań dokonanych powyżej wynika, że prawo do świadczenia kompensacyjnego stosownie do treści art. 3 ustawy kompensacyjnej, przysługuje wyłącznie nauczycielom zatrudnionym w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 tej ustawy. Oznacza to, że świadczenie przysługuje tylko tej osobie, która była nauczycielem zatrudnionym w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy kompensacyjnej, posiadała wymagany ustawą wiek oraz okres stażu pracy oraz rozwiązała stosunek pracy z jednostką, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy kompensacyjnej. Wobec powyższego istotne jest to, aby w dniu rozwiązania nauczycielskiego stosunku pracy ubezpieczony spełniał kumulatywnie pozostałe przesłanki wymienione w art. 4 ust. 1 ustawy kompensacyjnej. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie dotyczącym uprawnień nauczyciela do wcześniejszej emerytury z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, zaprezentował stanowisko, iż nauczyciel może mieć równolegle inną podstawę ubezpieczenia, co nie stanowi prawnej przeszkody do rozwiązania stosunku pracy nauczycielskiej i nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej w razie spełnienia w dniu rozwiązania stosunku pracy pozostałych przesłanek. Innymi słowy ubezpieczony po rozwiązaniu nauczycielskiego stosunku pracy mógł pozostawać w ubezpieczeniu z innej podstawy, równoległego lub nowego zatrudnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., I UK 298/08, oraz z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 5/09, i powołane tam orzecznictwo). Istotne było wyłącznie to, aby wszystkie pozostałe warunki były spełnione w dacie rozwiązania nauczycielskiego stosunku pracy. Wobec powyższego należy zastanowić się, czy ustawodawca kreując przesłanki warunkujące nabycie prawa do świadczenia kompensacyjnego uzależnił nabycie prawa do tego świadczenia poprzez restrykcyjne zobowiązanie nauczyciela do rozwiązania wszystkich stosunków pracy, w których pozostawał w dacie złożenia wniosku o rozwiązanie stosunku pracy, czy też obowiązek ten dotyczy wyłącznie stosunku pracy z jednostką wymienioną w art. 2 pkt 1 ustawy kompensacyjnej. Przy wykładni art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy kompensacyjnej należy mieć na względzie, że rozwiązanie stosunku pracy powinno nastąpić z inicjatywy nauczyciela, ale powyższy skutek wywołuje też rozwiązanie stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela. Powyższa konstatacja dawałaby również podstawy do przyjęcia, że warunkiem koniecznym do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego jest rozwiązanie stosunku pracy na stanowisku nauczyciela, a nie każdego równoległego zatrudnienia. Skoro celem ustawy było wprowadzenie przejściowego rozwiązania, adresowanego do tych nauczycieli, którzy mieli stosunkowo długi staż pracy, lecz nie mogli skorzystać z dotychczasowego uprawnienia do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela (uzasadnienie druku nr (...) Sejmu RP VI Kadencji), to nie znajdowałyby uzasadnienia konieczność rozwiązania innych stosunków pracy, które nie wpływają na nabycie prawa do tego świadczenia. Z brzmienia przepisu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy kompensacyjnej istotne jest, aby to „nauczyciel” rozwiązał stosunek pracy z podmiotem wymienionym w art. 2 pkt 1 tej ustawy i uzyskał w zamian za utratę zatrudnienia w zawodzie nauczyciela świadczenie kompensacyjne. Mając na względzie wykładnię celowościową przepisu art. 4 ust. 1 ustawy kompensacyjnej nie wpływa na prawo do świadczenia kompensacyjnego pozostawanie przez nauczyciela w innym równoległym stosunku pracy, jeśli w dacie rozwiązania nauczycielskiego stosunku pracy spełnia on łącznie pozostałe przesłanki określone tym przepisem, bowiem z reguły wniosek jest już składany po rozwiązaniu stosunku pracy, a więc w tym momencie, kiedy ubezpieczony jest byłym nauczycielem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r., I UK 269/08, OSNP 2010 nr 19-20, poz. 248). Wydaje się więc, że interpretacja art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy kompensacyjnej nie budzi wątpliwości, gdy nauczyciel rozwiązując stosunek pracy z jednostką, o której mowa w art. 2 pkt 1 tej ustawy spełnia jednocześnie pozostałe przesłanki warunkujące prawo do tego świadczenia. Stąd nauczyciel ubiegający się o przyznanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, który spełnia przesłanki wymienione w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy kompensacyjnej, pozostający w kilku stosunkach pracy, aby nabyć prawo do tego świadczenia zobligowany jest rozwiązać stosunek pracy wyłącznie z jednostkami wymienionymi w art. 2 pkt 1 tej ustawy (por. wyrok SN z dnia 8 września 2015 r., I UK 468/14/, [legalis nr 1337369](#)).

Mając na względzie powyższe należy wskazać, że Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko wyrażone w w/w wyroku.

Przechodząc zatem na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że ubezpieczony w dacie składania wniosku tj. w dniu 11 września 2018 r. spełnił wszystkie warunki do uzyskania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego wskazane w art. 4 w/w ustawy – spełnił przesłankę wieku, stażu pracy i rozwiązania stosunku pracy z podmiotem wskazanym w art. 2 pkt 1 w/w ustawy. Fakt, że prowadził w dacie złożenia wniosku działalność gospodarczą, mając na

względnie w/w orzeczenie SN, nie może mieć wpływu na przyznanie ubezpieczonemu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. uwzględnił odwołanie od decyzji z dnia 27 listopada 2018 r. w pkt 2 sentencji wyroku.

K.K.-W.